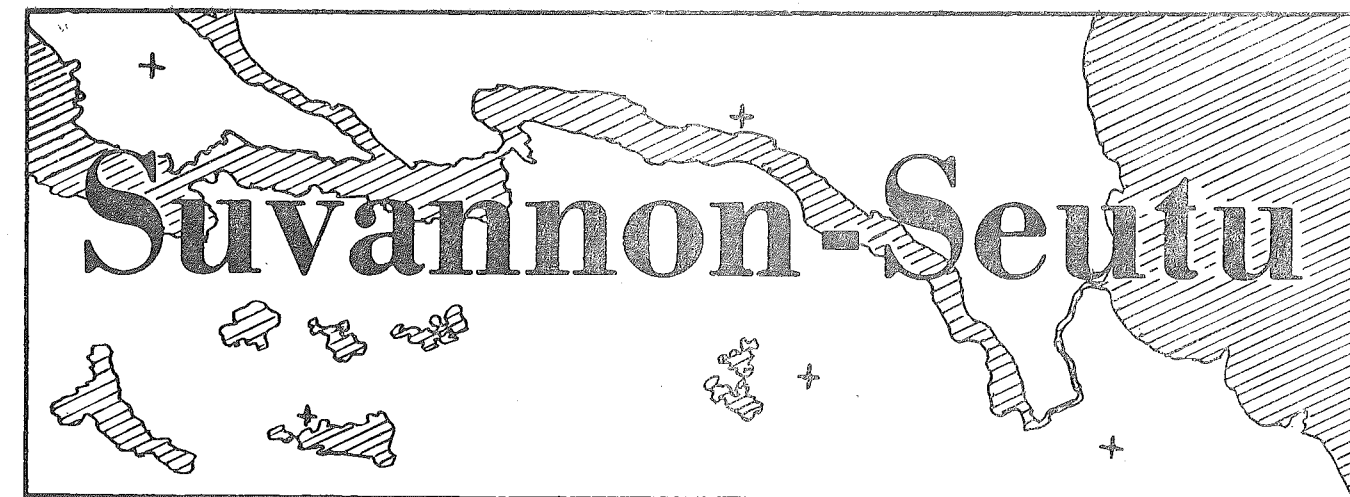

N:o 6 JOULUKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1961

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

★★★★★★★★★★

Joulun

sanoma

Kirj. Siimon

Taas jälleen joulu kerran
tuo ilosanoman,
syntymästä Herran,
sen kaikkein korkeimman,
mi Jumalasta lähti,
on parhain johtotähti
menoissa maailman.

— — —
Hän syntyi köyhän lailla,
vain seimi kehtonaan.
Maallista mannaa vailla
ain eli aikanaan,
mut hallussaan ol sana.
Parannussaarnaajana
Hän kulki päällä maan.

— — —
Ei aikalaiset siellä
jaksaneet käsittää,
et ihmiselon tiellä
vain yks on määränpää:
Se minne Jeesus auttaa,
isänsä armon kautta —
Se vast on elämää.

★★★★★★★★★★

Eräs joulukirkkomatka

Kirj. Anna S:vi

Kuutisenkymmentä vuotta sitten elettiin Sakkolassa erästä jouluaatto-ilttaa ja jouluyötä. Yöllä oli kireä joulupakkanen ja asiaan kuuluva kuumtamo.

Eräässä tämän pitäjän kylässä, josta oli kirkolle matkaa kymmenisen kilometriä, mikä matka kyllä siihen aikaan kansan kesken laskettiin virsina, suunnitteli kaksi naista kirkkomatkaa. Kyytineuvoina olivat heillä omasta takaa vain ns.: »apostolin parit».

Matkan pituuden ja pakkasen huomioon ottaen, tuli päätökseksi, että lähtevät jo yöllä matkaan, että on aika välillä vähän huohottaakin, jos väsymystä alkaa tuntua. Eväspiirakat pantiin nyyttiin, lämpimät tossut jalkoihin, morsiusaikaiset verkaturkit harteille ja mars matkaan.

Matka kului rattoisan keskustelun säestämänä hiljalleen ja melkein huomaamatta. Kirkkojoen sillalle tuluaan he vasta kiinnittivät huomiota ympäristöön ja siinäkin jo pappilan yläikkunat heijastelivat kuun valoa, mäeltä, noin viidensadan askeleen päässä, matkajain mitta-arviossa.

Pappilanmäkeä lähestyttäessä alkoi mäen alla sijaitsevasta pappilan saunasta levitä sieraimiin miellyttävä löylyn ja haudotun vastan tuoksu. Tätä aistimusta seurasi toteamus jonkinlaisesta matkaväsymyksestä ja naiset seisahuivat näitä tuntemuksia aprikoimaan. Pienen neuvottelun tulokseksi tuli, että matkajat painuivat levähtämään hyvätuoksuisen saunan lämpimässä. Lauteet olivat jo kylpemisen jäljiltä kuivuneet ja valkoisen puhtaat. Mitäs, kun vetäydyttiin sinne täydessä matka-asussa pitkin pituuttaan lepäilemään. Olihan vielä kait useita tunteja joulukellon soittoon, sillä Kirkonkylä lepäili vielä öisessä rauhassaan, ja kuuluhan tänne aamukellon ääni, puolen kilo-

metrin päästä. — — — »Ihminen päättää» jne.» — — — Mutta mikä voima oli niin säätämässä, että toverukset nukkuivat ja erittäin sikeästi? Kirkon kellot soivat ja urkujen ääni pauhasi, pienin väliajoin, että mäen männikössä oksat värisivät, mutta pappilan saunanlauteilla nukuttiin, hurskaan unta tietenkin. Vasta, kun tapulin kellot soittivat joulukirkon

tyhjäksi ja Kirkkomäessä kilpaa ajavain kulkuset helisivät saunan kohdalla, havahtuivat tämän kertomuksen kirkkomiehet. Mikäpä siinä! Virkeitä oltiin, kun kotimatka alkoi. Mitä terveisiä he kirkolta koteihinsa veivät ja ketä tunnetuita kertoivat siellä tavanneensa, ei ole kirjoittajan tiedossa.

Tarina on äidin kertomaa.

”Ois joulu ainainen”

Kirj. Yrjö Kurikka

Ja menet siis joulukirkkoon?

Mene, niin pitääkin mennä.

Ihmiset voisivat ajatella

sinusta vaikka mitä,

— ellet menisi.

— — —

Ja kirkko oli aivan täynnä,

mutta ethän sinä välittänyt,

vaikka pari tuntia jouduit seisomaan.

— Joutaahan jouluna.

— — —

Voisitahan sinä mennä autoosi

ja kuunnella radiosta joulusaarnan.

— Voisit syventyä joulusaarnaan.

— — —

Ai, niin.

Sinunhan piti panna kolehtiin

parituhatta... ainakin.

Pistihän naapurisi viime jouluna

tonnin.

Et kai sinäkään napeilla pelaa,

ethän.

* * *

Ai, miksi minä en tullut

joulukirkkoon?

Minä vain olin kotona,

syntitaakkani väsyttämänä — —

ja ajattelin aivan kuin sinäkin,

mahdollisuksieni mukaan,

tietenkin.

— Ja maassa rauha...

* * *

Olipa hyvä, että tuli tultua.

Näkiöt, että minäkin...

— Pitäisiköhän käydä lämmittämässä

autoni moottoria, on niin

pakkanenkin?

— — —

Et sinä mennyt — välillä.

Jäykin niskoin tervehdit tuttaviasi,

nyökyttelet heille ja ajattelet:

»Mitähän varten nuokin ovat

tulleet.»

— — —

Vaikka, kyllähän joulu on hyvä...

Se lähentää meitä, ihmisiä...

näyttää meidän parhaita

puoliaamme.

— Jospa otankin poismennessä

pari mummoa kyytiin — —.

Eräs lapsuuteni joulu ja ensimmäinen joulukirkkomatka

Kun siirryn muistoissani 18 vuosisadan loppuvuosiin, niin joulun vietto Sakkolassa, niin kuin ehkä muuallakin maassamme, oli aivan toisenlaista, kuin nykyään. Silloin elettiin vielä, osittain ainakin, vanhan savutupa-kulttuurin ja pytinkikulttuurin raja-mailla. Vielä vuosisadan vaihteessa lienee sakkolalaisista noin 10 pros. viettänyt joulua savupirtissä. (Toimitus huomauttaa tähän, että vuosiluku 1880 oli taitekohta, jolloin tupakulttuuri muuttui jyrkästi. Tosin jokin savutupa oli vielä 18 vuosisadan viimeisellä kymmenluvulla.)

Joulukuusi oli silloin vielä tavallisessa maalaistalossa perin harvinainen. Tavallisesti olivat vain oljet (Joulupahnat) pirttien lattioilla. Joulupukki oli vielä tuntematon suuruus, eikä joululahjatkään olleet yleisessä käytössä.

Muistiini on jäänyt eräs lapsuuteni joulu, joka oli kahdestakin syystä merkittävä. Se lienee ollut 1898 tahi 99. Silloin pääsimme savupirtistä muuttamaan joulunviettoon uuteen pytinkiin, joka oli vasta valmistunut. Niin. Uutta taloa sanottiin siihen aikaan pytingiksi.

Toinen suurtapahtuma oli silloin, ainakin minun mielestäni, ensimmäinen joulukirkkomatkani. Veljeni, joka oli minua 11 vuotta vanhempi, siis 15—16 vuoden iässä, oli aattopäivänä hakenut metsästä ison, kauniin, joulukuusen ja laittanut sen jalkaan. Illalla, kun kaikki jouluvalmistelut oli tehty, hän kanto kuusen sisäin ja alkoi sitä koristaa. Kansakoulun jatkokursseilla oli velimies nämä koristeet valmistanut. Oli 10—15 sm levyinen punainen nauha, johon oli hopeapaperista leikatuista ja siihen liimatuista kirjaimista muodostettu lau-

se: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa ja maassa rauha, ihmisillä hyvä tahto.» Myöskin oli kuuseen sovitettu hopeapaperista leikattuja tähtiä, sekä tietysti myös karamelleja ja kynttilöitä.

Kun joulukuusi oli koristettu, syötiin aattoillallinen. Syönnin ja sitä seuranneen astiain puhdistuksen jälkeen, sytytettiin kuusen kynttilät.

Koko perhe kokoontui taas pöydän ympärille ja isäni luki jouluevanke-liumin. Sitten hän otti virsikanteleen. Se oli sellainen yksikielinen kannel, jota jousella soitettiin. Isä alkoi soittaa ja laulaa virttä: »Enkeli taivaan lausui näin» ja siihen lauluun koko perhe yhtyi.

Se oli juhlahetki. Kun oli aivan uusi valkoinen pirtti ja siinä korea joulukuusi, niin joululaulukin kaikui silloin niin vaikuttavan kauniisti, että se jäi silloisen pienenpojan mieleen ainiaaksi. Kun hetki vielä oli istuttu, keskusteltu ja joulukuusta katseltu, tuli nukkumaanmenon aika, sillä aamulla oli joulukirkkoon lähtijäin noustava varhain.

Kynttilät sammutettiin ja perhe asettui levolle. Äitini tuli vuoteeni viereen rukoilemaan kansani tavanomaisen iltarukouksemme, mutta sinä joulunaattona se oli erikoisempi, kuin muulloin. Muistan sen suurin piirtein vieläkin, vaikka siitä on jo kulu-nut viisi vuosikymmentä. Hän sanoi minulle: »Tänään meillä on erikoinen syy kiittää Jumalaa, kun saamme nyt joulumme viettää uudessa, kauniissa, valkoisessa, pirtissämme, mutta hän, Jeesus-lapsi, jonka syntymäpäivää me huomenna, jouluna, vietämme, joka oli koko maailman vapahtaja ja kaikkien lasten paras ystävä, Hän syn-tyi talissa. Hänellä ei ollut silloin

kotia ja hän nukkui pienessä seimessä, sillä hänen vanhemmillaan, jotka olivat matkalla, ei ollut sijaa majatalossa. Sinä olet vielä pieni, etkä näitä asioita ymmärrä, mutta kun tulet suuremmaksi, niin saat tietää kaiken tästä Jeesus-lapsesta. Hyvää yötä! Jumala sinua siunatkoon ja hänen hyvät enkelinsä varjelkoot sinua kaikelta pahalta. Aamulla sitten lähdemme joulukirkkoon.»

Uni ei sinä joulunaattoiltana tah-tonut tulla sen pienen pojan silmiin, vaan ajatukset kiersivät sen asian ympärillä: Miksi Jeesus-lapsella ei ollut kotia? Miksi hänen piti nukkua tallin seimessä. Lopulta väsymys voitti ja toi unen, mutta ehkä hän uneksi valkosiipisistä enkeleistä, joilla olivat hopeatorvet, sellaiset kuin siinä eilen tulleen joululehden kansikuvas-sa. Joulukirkosta hän saattoi uneksia, sen satalukuisista kynttilöistä, urkujen soitosta jne., kun näistä kaikista oli hänelle kerrottu.

Jouluaamuna oli varhainen herätys, sillä matka oli pitkä. Ajoaikaa oli varattava lähes kaksi tuntia. Heti aamukahvin juotua lähti isä hevosta valjastamaan ja äiti alkoi pukea minua matkakuntoon. Jo illalla isä oli kääntänyt reen lähtösuuntaan valmiiksi ja sitonut aisakellon paikoilleen, sillä joulukirkkoon ajettaessa piti olla aisakello tahi kulkunen, sillä sekin lisäksi joulutunnelmaa.

Ilma oli tuollainen leppoinen, muutamana asteen pakkasen ja vähäisiä lumen hahtuvia leijaili maahan harvalleen. Äiti kääri saalit ja vällyt ympärilleni ja minut istutettiin rekeen isän ja äidin väliin. Ensimmäinen ja aina muistossani säilynyt joulukirkkomatkani alkoi. Kun pääsimme maantielle, siellä jo kellot helisivät, sillä etäisimmistä kylistä olivat kirkkoon-

menijät olleet jo meitä aikaisemmin liikkeellä. Jokaisen seuraavan kylän kohdalla liittyi ajojonoon yhä uusia ajoneuvoja niin, että Kirkonkylään päästessä jono lieene ollut jo kilometrin pituinen.

Pitäjäntuvalle mentiin lämmittelemään. Varsinainen pitäjätupa oli jo tupaten täynnä, meidän sinne tul- tuamme, mutta sen eteisen peräka- marissa asui perhetultavamme, hau- dankaivaja Nihti, jolen menimme Nih- din asuntoon varttumaan kirkonme- non alkamista. Siellä minut riisuttiin ja kädet ja jalat lämmitettiin, sillä Sakkolan kirkko oli siihen aikaan vielä »kylmä kirkko», kuten melkein kaikki sen ajan kirkot.

Siihen aikaan oli melkein jokaisella perheellä kirkossa nimikkopenkkinsä. Meidän perheen penkki taisi olla kuud- es, alttarilta katsottuna vasemmalla. Siihen me nytkin pääsimme ja minä istuin äidin sylissä, kun oli niin ah- dasta.

Kruunujen sadat kynttilät olivat sy- tytetyt ja paloivat lepattavin liekein. Kruunuista riippuvat kristallipuikko- jen härmät ja hiotut pinnat välkkyi- vät kaikissa sateenkaaren väreissä. Lukkari asetteli virsien numeroita tauluille, mutta eniten huomioitani kiinnitti jonkinlaisen aitauksen taka- na seinällä oleva valtava suuri ku- vataulu, jonka edessä paloi suuria kynttilöitä hopeaisissa jalustoissaan. Siinä sitä olikin pienelle kirkkomie- helle ihmettelemistä kerrakseen. Kat- sellessani ympärilläni, tein huomion, että meitä pieniä kirkkomiehiä oli useitakin ja ehkä kaikki toisetkin ensikertaa joulukirkossa.

Sitten jossain takanamme pillalti- vat pienet pillit soimaan, aluksi vie- non hivelevästi, mutta vähän kerral- laan ääni voimistui valtavaksi pau- huksi. Ihmiset ottivat esille virsikir- jansa ja urkujen soitto pysähtyi pie- neksi hetkeksi, mutta alkoi kohta uu- destaan ja valtava jouluvirsi kajahti kirkontäyteen kansan laulamana. Sitten kaksi pappia meni sinne ai- tauksen sisälle, missä ne suuret kynt-

Sunnuntai

Kirj. Siimon

Ennen kaikkea kavahtakaat fari- seusten hapatusta, se on: ulkokul- laisuutta.

Ei ole mitään peitettyä, mikä ei tule paljastetuksi, eikä mitään salattua, mikä ei tule tunnetuksi.

Sen tähden kaikki, mitä te pi- meässä sanotte, joutuu päivänva- lossa kuultavaksi ja mitä korvaan puhutte kammioissa, se katoilta julistetaan. Luukk. 12. 1—3.

Ylläolevat raamatun lauseet ovat Jeesuksen, opetuslapsillensa antamat ohjeet tilanteessa, jolloin kansaa oli tuhattamäärin kokoontu-

nut häntä kuulemaan. Ennen, kuin hän aloitti puheensa kansanjou- kolle, hän tapansa mukaan nytkin antoi käytösohjeita opetuslapsil- leen, joita hän valmisti työnsä jatkaajiksi.

Opetuslapsista useimmat olivat, ainakin kirjallisesti oppimattomia, kansanmiehiä, Jeesuksen seuraa- jiksi tullessaan ja siksi hän esiin- tyi näiden läheistensä koulumes- tarina kaikissa tilanteissa.

Kun katselemme noita Luuk- kaan muistiin kirjoittamia lausei- ta, niin joudumme ajattelemaan:

tilät paloivat. He lukivat ja lauloivat siellä. Sitten he tulivat pois ja kirk- kokansa lauloi taas. Sen virren ai- kana asteli hitain arvokkain askelin pappi sellaiseen korkeaan seinänvieri- pönttöön. »Pastori Vikman», kuis- kasi äitini, mutta tunsinhan minä hä- net, kun tarkoin katsoin, vaikka hän oli nyt toisenlaisessa puvussa kuin meillä käydessään, jolloin hän antoi minulle kättä ja puheli kanssani. Hän kumartui hetkeksi siinä pytyssä ja taas seisomaan noustuaan antoi kat- seessa kiertää yli kirkkokansan. Hä- nen silmälasinsa ja niistä riippuva kultainen ketju välkähtelivät ihmeel- lisesti tässä kynttilöiden valossa. Hän alkoi puhua kuinka enkelit ilmestyivät siellä jossain kedolla paimenille ja ilmoittivat, että teille tänään on syn- tynyt vapahtaja, joka on Kristus Her- ra Daavidin kaupungista.

Me vanhemman polven sakkolalai- set, jotka olemme olleet pastori Vik- manin oppilaina ja kuulleet hänen saarnojaan, muistamme hyvin, että hänen opetuksensa olivat selvät ja saarnojensa sanat paikalleen sattu- vat.

Tuosta silloisesta joulusaarnasta

oli sen loppuosa kokonaan omistettu lasten vanhemmille, etenkin äideille. Siinä sanottiin: »Te isät ja äidit joh- dattakaa lapsenne opetuksiin ja ru- kouksiin Herramme ja Vapahtajamme luo. Teillä vanhemmilla on suuri vas- tuu heistä. Olen itse kantanut tätä vastuuta vuosikymmenien kuluessa isän ominaisuudessa ja nyt jo muu- taman vuoden isoisän ominaisuudes- sa. En tiedä, miten olen onnistunut».

Omasta kokemuksestani voin sanoa, kun ihmiselämässä sattuu myötätuul- ta ja auringon paistetta, me unoh- damme kiitoksen ja rukouksen, vaik- ka syytä niihin olisi jokainen päivä. Kun elämäni varrella on sattunut ta- pauksia, jotka ovat näyttäneet jo melkein toivottomilta, kyllä silloin nuo äidin kanssa vietetyt iltarukous- hetket ovat tulleet mieleen. Tahtoisin- kin sanoa teille nuoret isät ja äidit: »Älkää unohtako viettää lastenne kanssa pieniä iltarukoushetkiä. Olen melkein varma, että he eivät unohda niitä hetkiä koskaan. Ainakin silloin he muistavat ne, jos sattuvat pahat päivät tulemaan.»

Hyvää ja rauhaa joulua toivoo:
E. Leinonen.

»Onko kaikki se inhimillinen si- vistys, oppi ja viisaus, mitä Jee- suksen maanpäällisen vaelluksen jälkeen on ihmiskunnan valistuk- seksi jaettu, mennyt kokonaan hukkaan, kun vielä tänäkin päi- vänä nuo samat ohjeet tuntuvat tarpeelliselta?»

Ihmisen sisäinen minä tuntuu kehittyvän hitaasti hyvään. Kaksi- tuhatta vuotta on liian lyhyt aika- jakso ihmisen ajatuksen juoksun tuntuvaan muutokseen. Historias- ta löydämme tältä väliltä ajanjak- soja, jolloin on ilmennyt hyvien henkisten avujen taantumusta, melkein pä kuoleentumistakin. Näin ei ole tapahtunut ainoastaan maallikko rintamalla, vaan jopa virallisessa usk on pal veli- jain piirissäkin. Ajatelkaamme esim. katoollisen kirkon aneakaup- paa. Määrätystä summasta sai kirkolta ostaa anteeksi, jo etukä- teen, suunnitteleman rikoksen.

Röyhkeät pikkuruhtinaat mm. Ala-Saksissa käyttivät paavin ane- kauppaa väärin keinojensa tur- vana vieraan omaisuuden siirros- sa omiin nimiinsä.

Ihmiskunnan onneksi nousi aneakauppaa ja sen seurauksia vastaan niin vahvoja ääniä, että niitä lopulta oli sen verran kuulta- va, että tämä irvokas synninpääs- tökauppa lakkasi.

Aneakauppaa vastaan tähdättyä toimintaa nimitettiin, kuten asi- aan kuuluikin: »uskonpuhdistuk- seksi.» Uskonpuhdistuksen katso- taan varsinaisesti alkaneen siitä, kun Luther lokak. 31 päivänä 1517 naulasi Wittenbergin linnan- kirkon oveen 31 väitöslausetta aneakauppaa vastaan. Kolme vuot- ta myöhemmin Luther lopullisesti erosi katolisesta kirkosta.

Vaikka katolinen kirkko muutti- kin toimitapojaan jonkin verran, niin ei se hyväksynyt uskonpuh- distajain uudistettua oppia käy- täntöön ja tästä seurasi uskonto- kuntien jakautuminen, sekä pitkä- aikaiset uskonsodat.

Tulimme tässä hypänneeksi jo historiaan, mutta kaikkihan on historiaa, mitä aika ja ihmiset te- kevät. Kun teot siirtyvät mennee- seen aikaan, niin ne kertovat kä- sillä olevalle ajalle entisistä tapah- tumista ja synnyttävät näin ver- tauskohteita ennen olleen ja nyt esillä olevan kesken.

Tuommenpana tuli jo sanottua, että ihmisen henkinen kehitys on kulkenut kovin hitaasti, mutta katsekkaamme lähemmin mitä ih- minen on tällä maailman hetkellä. Onko hänestä vuosituhansien ku- luessa karissut, tahi kulunut pois tuo farisealainen »hapatus»: Ulko- kullaisuus? Kuka voi väittää, että todella näin olisi tapahtunut! Ei- köhän vielä juuri meidän päivinä- me löydy melkoinen joukko ihmi- siä, jokapäiväisessä elämässä, mutta varsinkin politiikassa, mu- kana olevia, joihin sopii Jeesuksen lausuma: »Suullansa he puhuvat lähimmäisensä kanssa ystävälli- sesti, mutta sydämessänsä väijy- vät häntä.»

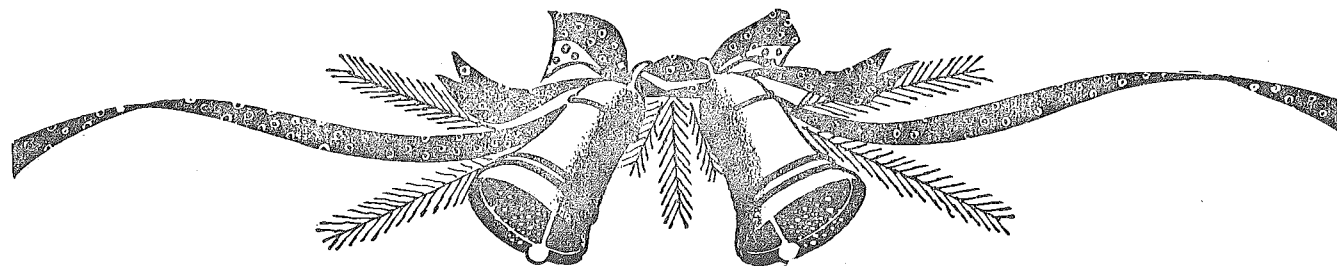
Jeesus sanoo tekstissämme: »Ei ole mitään peitettyä, mikä ei tule paljastetuksi. Sen tähden kaikki, mitä te pimeässä sanotte, joutuu päivänvalossa kuultavaksi ja mitä korvaan puhutte kammioissa, se katoilta julistetaan.» Lausuman viimeisen jakson voisimme nyt sanoa: »Se kadulta julistetaan.» Näin on ihmisten ja kansalaisten kesken suppeassakin piirissä ja oman valtakunnan sisällä, mutta:

»Pahat kellot kuuluvat kauas,» ovat meidän viisaat esi-isämme lausuneet.

Nykymaailmassa johtaa kanso- jen toimintaa ja kohtaloitakin politiikka. Se on kuin toinen us- konto ja saattaa olla joillakin kansoilla ainoakin sellainen, kor- keinpana pidettävä, jokin, mikä määrää kaiken toiminnan, sisään sekä ulospäin. Poliitiikka on mo- nissa maissa kehitetty niin tunne- herkäksi, että se kokoaa lausumat ja ajatuksen vivahteet yli maail- man, kaikista maista ja kaikkien kansojen keskuudesta. Näistä sit- ten tehdään yhteenvedoja, vähem- män tai enemmän onnistuneita, mutta kaikessa tapauksessa näitä yhteenvedoja verrataan soveltuvat- ko ne asianomaisen maan omak- sumaan politiikkaan yhdenmukai- sesti, vaiko lyövät jossain kohtaa ristiin sen kanssa.

Muutamien mielestä politiikka on eräänlainen ajanviete ja niin jokapäiväinen juttu, että sitä so- pii puhua kujilla, toreilla ja jokai- sessa paikassa missä vain kaksi tai kolme on kokoontunut. Meillä Suomessa juuri on jokainen omas- ta mielestään synnynäinen poli- tikko ja vielä paras sellainen. Ei ole ihme, jos tämä näin kovasti viisaiden politikointi kantautuu rajojen yli, siellä punnittavaksi ja siellä tehdään reunamuistutuksia niihin viisauksiin.

Teidän puheenne olkoon: »On, on, ei, ei. Mitä siihen lisätään se on pahasta.» Oppiiko ja milloin Suomen kansa ja varsinkin ne sellaiset, joiden ääni kuuluu kau- as, suunnilleenkaan noudattamaan tuota Jeesuksen lausahtamaa os- viittaa?

Sananparsia lyhyin selityksin

Suomen kansalla on muistiin pantuna noin 10.000 sananpartta ja näistä on yksistään Etelä-Karjalasta talteenotettuja 1545. Kuitenkaan ei kaikki Etelä-Karjalankaan sananparret, sen paremmin, kuin muualtakaan Suomesta ole vielä jälkipolvile talletettuja, sillä monia sellaisia sananparsia on edelleen kannakselaisessa puhekielessä käytössä, mitkä puuttuvat Etelä-Karjalan sananparsikirjasta. Lehdessämme on juuri tällaisia sanontoja julkaistu pienin erin, mutta on niiden seassa ollut muutamia jo kirjaan talletettujakin.

Nykypolvessa ja vanhemmassakin lienee monia, jotka eivät ole tutustuneet yllämainittuun sananparsikirjaan, vaikka se on ilmestynyt jo vuotena 1941. Kirjassa on joillekin sananparsille liitetty myös selitykset, mutta näyttää, kun keräilijä ei olisi tuntenut Kannaksen murteita, tahi ei sananparren lausuja ole itsekkään osannut selittää sen sisältöä oikein, sillä monia kömmähdyksiä selityksissä on.

Tähän on poimittu pääasiassa Sakkolasta muistiinpantuja sananparsia maatalouden alalta, mutta otettu osaksi muistakin pitäjistä kerättyjä, sellaisia, jotka yleensä Sakkolassakin tunnettiin. Sakkolalaisten sananparret ovat tässä ilman alkuperäismerkintää, vaan muista pitäjistä kerätyt on pitäjämerkinnällä.

Sananparsien synty:

Joku on vapaassa keskustelussa lausautanut ajatuksen, tahi ns. vertauksen, joka on sikäli miellyttänyt keskustelukumppaneita, että he ovat sitä toistaneet toisissa keskustelututokioissa ja näin on mojova sanonta levinnyt ympäristöön. Siitä on tullut sananparsi.

— — — — —
"Jos neät nälän tulluo, ni kyyristäi kyntämeä, roatistai roatamoa." (Roatistaminen merkitsee tässä kohden työhön asettumista, vaikka se

tavallisesti vanhassa kielessä merkitse hajareisin asettumista johonkin.

2) Talonpojaha se pitteä kirpust keisari ast kaik elätteä. (Rautu)

3) Moa kyll velkoase maksoa, mite lie miehe kans? (Räisälä)

4) Moa kasvoa moatessai, pello piehtaroijessai.

5) Neuvol moa pieteä, ei vääje äijyyvel. (Äijyys = paljous) Tämän sananparren selittää vielä kirjoihin merkitsemätön sananparsi: "Tuhmal pittää olla paljo voimaa."

6) Ei pello kure tattiel kasva. (Tade = lanta. Sen mikä kurki sitä pellon yli lentäessään pudottaa, ei pelloa paljon höystä.)

7) Maa on ko maikkuo, juokaa pojat. (Räisälä) Tähän liitettyssä selityksessä sanotaan: Maikko = piipun öljy. Moikaksi sitä piipun hikeä Sakkolassa sanottiin. Olisiko tässä sananparsien kerääjän väärä väänös?

8) Se kasvoa, ko näytät sontaista vilkkaa. (Vilkka = talikko) (Isäntä kehuu vieraalleen peltonsa laatua)

9) Paremp sijan tonkima syksyl, ko miehe kyntämä kevväl. (Räisälä)

10) Sika paljo moata kyntää, kuka siint kievon tekkyö. (Räisälä) Edellinen tarkoittaa: Syyskyntö on edullisempi ja jälkimäinen; Huonosti ja matalaan kynnetty ei kasva.

11) Atra arvoist parrai, nuotta kalanpyyntöloist. (Esim. kuokkimalla muokkaus oli hidasta tavallisella kokka-atrallakin kyntöyn verraten)

12) Kaikil on kases työtä, ei yksin kyntäjäl. (Kaskessa oli palamattomien risujen keräämistä ja pienten kantojen poistamista. Suuret kannot jätettiin maahan siksi, kunnes niiden juuret mätäisivät ja ne oli helppo nostaa.)

13) Ei siint uo kyntäjäks, kenne takapuolj karpäsi hossuu. (Kaskia kynnettiin kokka-atralla ja siinä maassa vielä oleva palamaton juu-

risto horjutteli heikkoa ja taitamattontä kyntymiestä. Samoin oli laita kovassa nurmessa.)

14) Appuu on ahonki kynty, makkuu on mahonki maito. (Pienellä tilalla oli otettava heikkokin maa käyttöön. Aho kasvoi ainakin tataria.)

15) Älä syö siementä, tai näät nälkää monta vuotta.

16) Ahvene kuvust ja rukkien pannot ei miestä jätetä. (Pyhäjärvi) (Ahvenen kutu kestää koko kesän ja ruis kasvaa suotuisana vuonna olipa se kylvetty miten myöhään tahansa.)

17) Huhtikuun suoje on parempaa, ku lampaan toaje. (toaje = lanta) Aikainen kevät sade virkisti rukiin oraita. Lampaan lanta kuivettuu ja paakkuuntuu lantanavetassa, joten se menettää suurimman osan types-tään. Tuoreena taas lampaan lanta on, varsinkin virtsa, typekkäämpää kuin lehmän lanta.

18) Otralako laulattoa, mut ruislako itketteä. (Kaukola) Lakoon kasvanut ohra on satoisa, vaan aikaisin lakoon tunteeseen rukiiseen ei tule kuin vähän jyviä, koska tähkän alaosa jää heilimöimättä.

19) Kolme on kiirettä kesäl: yks on heinäl helinä, toine on rukkierutina, kolmais on kaural kahina. (Pyhäjärvi)

20) Kuka kerra kesän töitä tekkyö, ni tokha se joulut joute pitteä. (Joutseno) Joulun pyhäksi laskettiin ennenvanhaan ns. vanhasta joulusta — loppiaiseen. Tälläväläin ei käyty juuri missään ulkotöissä, sillä eläinten rehut oli ainakin siksi aikaa varattu kotiin, puut pilkottu jne.

21) Heinälyönt on helppuo työtä, senko lyöp ja luiskaa. (Kivennapa) Heinän viikatteella niittoa sanottiin heinänyönniksi. Luiskaaminen oli hiomista.

22) Siint tunnet tuhman miehen, heittä riihen rikkaseks, peräparrepanj paksummaks. Jos jäi paljon

KATRI (Lampuodin tytär)

IV

Kirj. Otelma

Alasuon lehtoon oli kasvanut vankaka kastikas, sakea kuin lampaan turkki. Heinikko aaltoili kuin ruispello, kesäisen tuulen humahdellessa sen yllä.

Heinänteko aloitettiin aikaisin sinä kesänä, sillä tavallista aikaisemman kesäntulon johdosta nurmi- ja varsinkin suoheinä pääsi kasvun alkuun hyvissä ajoin.

Jo juhannukselta kiireisimmät lähtivät luhtaiikko-heinikkojaan kaatelemaan ja kun yksi oli alkanut, eivät toisetkaan naapurit malttaneet olla sivusta katselijoina. Kiireellä otettiin viikatteet esille, asetettiin ja tiukattiin niiden terät vetävään niittokun-

työtä. Tätä sananpartta käytettiin leikkisessä mielessä, jos jollakin riijuuaika venyi pitkäksi, vaikka taloon olisi ollut emäntää tarvis.

28) On totine, ko lantu istuttaja. Vanha taika oli, että jos nauroi lantua istuttaessa, niin lantut kasvaissaan halkeilivat ja repeilivät.

27) Pitkä sänk on pellon palkka. Kun jätettiin pitkä sänki, niin siitä maahan kynnettyä tuli osaksi uutta multa-ainesta.

28) Paremp on viis viljal, ku kuus näläl. Näin sanottiin lehmäin ruokinnasta talvella ja sama oli kesälaitumissakin.

29) Kell on jalat sonnas, sill on suu jamakass. (Tämä on selitetty, että jamakka on uunissa paistettu piimä) Selitys on täysin virheellinen. Jamakka oli hapan piimä ja uunissa paistettuna siitä tuli rahkaa.

30) Ei vasikka rukouksil elä, emälehmä ei eisikeä. (Ruokaakin tulee olla)

31) Kotine kopekka maksoa kyläse ruplan.

toon ja kohta alkoi kesäisen aamun kajeessa kuulua yhtäläinen Hiomisen (Luiskaamisen) kalkutus kylän alapuolella sijaitsevalta niittylakeudelta. Yleinen heinänniitto oli alkanut.

Kopperoisen Helena oli ottanut Heikkosen Junun heinämieheksi. Ikämies Junu oli jo, mutta miehen paikan täytti työssä missä vaan. Heinätyö se kuitenkin oli hänen erikoisalansa. Hän osasi varttaa viikatteen niin kohdalleen, ettei terä ollut ottamassa (kuten termi kuului) liikaa, eikä liian vähän. Näin se oli suhteellisen kevyt käyttää, mutta puri heinä poikki aivan sammaleen rajasta.

32) Raht-rahbat ja niinist nuorat ei kestä kauvaa.

33) Lehmeä lihaks ja leävä haloks (Räisälä) Tuhlailevaa talonpitoa.

34) Talliorj, taskukello ja huorjakka, ne talon hävitteät. (Räisälä) Viime vuosisadalla pidettiin taskukelloakin ylellisyytenä.

35) Emäntä on hyvä talos, vaikk vettä keittäkö. (Räisälä)

36) Mihi se kiukua kotont joulaa. Emäntää verrattiin kiukuaan = (uuniin)

37) Mies ei kerkii hevosel kottii aijaa, minkä akka esliina-al kyllää kantaa. Näin sanottiin akasta, jolla oli paljon täti-tuttavia.

38) Akkaha se talon taloks tekkyö tai talon menetteä.

39) Kyl mies heinät tekkyö, mut paljoha se auttoa akkaki. (Räisälä)

40) Rengil on leipeä kyl, mut ei uo varroa vierasta syötteä. (Kirvu)

41) Eihä ilma niin sakija uo, jot ei renk ja ruuna sin sovi. (Kirvu)

42) Parves ku pabhat tehti, ni renk-Jussij voa rienatoa.

Junan Eemeli soitti.
(Matsään) talkoissa alkoi haitari huuhkimaan.

Katrille Junu laitteli kevyen haravan, sellaisen haapavartisen. Varren siloitteli vielä hohkakivellä niin sileäksi, ettei ollut vaaraa kämmmenten rakoille tuloon monituntisenkaan haravointityön yhtämittaisesti jatkua. »Käynpä vielä Ryypön Aatamilta hakemassa vähän maalia tuon kapineen teräpuolen koristeeksi. Onhan sillä nikkarimiehellä sitä, jos mitäkin lajia». Näin tuumiskeli Junu ja lähti Aatamin pakeille.

Punaista Aatami antoi ja saneli: »Se on potra väri potralle tytölle, sillä kun sievelet haravan, niin loistaa auringon kilossa yli niittyaukean.» Siinä vielä ukot ihailivat uuden haravan siroutta ja haastelivat heinäilmoista. Sitten Junu: »Eipä ole kuulunut mitään siitä Andrejefin pojasta! Oli se kenraali hovissa käydessään sanonut kuulemma, että kunhan jokunen vuosi kuluu, niin voidaan karkoitusmääräys ehkä peruutatakin.» »Taisi mennä tytöltä sulhanen!» jatkoi Aatami siihen.

»Mitä ne ukot taas jauhavat sillä sulhasiasiaa. Saisi jo nuo arvailmiset lopettaa, tuleeko vai eikö tule. Olkoon siellä Siperiassa mokomakin herra.» Kaisa, Aatamin emäntä oli siihen pujahtanut miesten huomauttamatta ja pisti sanaseulansa siekailematta heidän keskustelunsa väliin. »Parempi taitaisi Katrille olla vaikkei tulisikaan. Kuka hänet tietää, missä meiningeissä hän täällä liikkuu — — — venäläinen:» Näin Kaisa jatkoi.

Junu siinä alkoi Kaisalle selittämään: »Kävi se veljesi poika, Martti, meillä sunnuntai-iltana. Taipaleeseen oli menossa.»

Kaisa: »Vai poikkesi hän vielä sinne!»

Poikesi se! Siinä istuessaan nuoret puhelivat hetkisen ja minusta tuntui että jotain lämpöä säteili heidän sanoistaan ja katsannoistaan. Näytti, kuin elämän onni siinä jotenkin kiemurtelisi, esiin päässäkseen. (Kaisalle; erikoisesti) Eikö sinunkin mielestäsi olisi sopivaa niin, että nämä

nuoret alkaisivat yhteisen elämänmatkan. Olisihan siinä talo ja eiköhän tämä ropotin tekokin joskus loppune.

Sopisi toki, sopisi se! Aatamin minä kyllä Martille puhemieheksi toimittais. Ajasin vaikka väkisin siihen, vaikka se tyttö ehkä vielä sitä herraspoikaa, luutnanttia muka tulevaksi toivoo. Vai kävi Martti Koppe-roisella — — — vai kävi hän siellä! Kuuleppas Aatami! Minä lähdenkin tällä viikolla käymään Uosukkalassa.

— — —

Kylän kijasilta alas niitylle katsellessa, näkyi siellä valkoisten paitojen ja esiliinojen välke Piustinjoen kahtapuolta. Paikalla asunut katselija tunsikaukaakin jokaisen talon heinäväen.

Tänä aamuna kaikki tuntuivat häirivät heinäsaattojen (Rukojen) kimpussa. Jotkut kantoivat sapilailla saatot latojen eteen hajoitettavaksi karheille kuivumaan. Joku taas jollekin kuivalle, niityn pintaa korkeammalle, kumpareelle levitteli tuulen ja auringon yhteistyön varaan.

Junu ja Katrikin olivat saaneet jo saattonsa levälleen. Katri käänteli karhetta värikkään haravan päivän valossa välkähtellessä. Paahattavasti paistoi aurinko, yli laakean niityn hulmahteli kevyesti suvinen tuuli ja korkealta taivaan sinestä kuului kiurun kiitoslaulu ilmojen haltijalle.

Saapui siihen Katrin luo neiton, yli rentukkakukkain harppoi hän ja siniset kissankellot helmoissa suljah-telivat. Tulija oli Maija, Rummin Matin lapsisarjan vanhin, syksyllä rippikoulua alkava vasta hänkin.

Isä-Matti oli ankaran taudin murtamana siirtynyt pois elon mailta ja äiti nyt laupsilauman kera, toisten naapureiden lailla, heinätoissa aherteli. Olikohan Maijalla jotain asiaakin, kun näin keskellä poutaista työpäivää oli lähtenyt kylän-kululle? Kahisevaan karheeseen tytöt kupsah-tivat pitkäkseen vierekkään.

Maija: »Vartavasten tulin sinulta kysymään, lähdetkö kanssani Valkjärven kirkolle kihupyhänne? Äitini hevosenkin lupasi, jos sinä lähdet

mukaan ja Luukon Antti tulee ajomieheksi. Lähdethän!»

Ei minua erikoisesti sinne nyt haluttaisi lähteä, mutta koska sinä etkenties sinne muuten pääsisi, niin minä lähdän.

Voi Katri-kulta, kiltti olit, kun lupasit! Minä kun niin mielelläni sen Antin kanssa ajelisin. Hän on ... on — — — No, minä en osaa oikein sitä selittää, mutta ymmärräthän sinä.

Ymmärrän, ymmärrän. Ihan varmasti ymmärrän! sanoi Katri nau-russa suin ja taputti Maijaa molemmille poskille.

Hetken vielä jatkui tyttöjen kiskailu nuoruuden unelmissa. Kaukana oli arki näiden nuorten sieluista näinä keskustelutuokioina.

— — —

Heinätyöt niittyaukeella jatkuivat jälleen. Aamulla niitettyä luokoa haravoitiin kokoon sen jälkeen, kun karheet oli kertaalleen käännetty kuniisiin haravointivälineihin. Varovaisemmat isännät alkoivat jo ajella karheit kokoon ja siirtää kuivuneempia latoon, sillä ilman merkit olivat muuttuneet. Aamuinen raikas tuuli oli lakannut ja helle lepäsi liikkumattoman raskaana, aivan tukahduttavan painavana, niityn yllä. Pääskysten lento kävi matalalla ja metsän reunassa tilittelee palokärki.

Kaikkialla, yli niityn, kiihtyi työn rytmi, kun ukkosmyrskyä aavisteltiin. Epätavallisella kiireellä työntyivät heinäat latoihin. Ei ollut aikaa karisteiden (rippeiden) kokoamiseen, sillä jo näkyikin metsäisen mäen takaa pilven reuna, rösoisenä, mutta vielä auringon valaisemana kukkana.

Oudolta suunnalta uhkasi nyt ukkonen. Idän taivaalla olivat nuo pilvikukat ja tummenivat minuutti minuutilta. Kohta ne muodostuivat punareunaisiksi pilvivuoriksi ja aavistamattoman pian niitä vuoria pullisteli jokaisella ilman suunnalla, ollen juuri kuin kaatumaisillaan heinäväen päälle. Arkana ja ihmetellen moni kat-

Jälkmaininkloi

Kirj. Y. Raaska

Viime kesäsi Sakkolajuhlii ja Aava patsua paljastamista on jo aikasempaa melkose tarkast selitetty. Patsua hankkimissie kuuluvii asjoi iha akuruatillie selittämie on kuitekii hiijahunt nai pitkäl. Miult jo kysyttii, jot uottaktyö tiä asjan tykkänää unehuttaniet kojjuo ainakua suvannoseuvus asjast mykähettykiä. Ei uo unehutettu mut asja on silviisii, jot sillo juhlii aikaa ei likimaikua tiijetty kaikkii lahjoittaijii, eikä monta muutakua asjua ja sentakie ei piästy lopullissii rätinklöi tekmiä, ni eihä niitä sillio mite selittäntkiä. Nytko joon kaikipuoli selvil, ni mie oikei kättäpitemie selitän asjan alust ast. Tätä enne miu pittiä täs sannuo toineki asja mist minnuu moittittii. Se ol niis juhlii riäppäjäis ko tiä meijä yhteiskoulu rehtor sano miul, jot sietaija enniä oikei osata entistä kotipitäjäis murrettakkua ja miustuntu, jot jos hiä ois joutunt siint miul numeron antamua ni se oisolt ko korkeintua viitone. Just sentakkie me meinasin, jot yritän niä asjat selittää täl meijä omal mur-tiel, vaikkei hänest siit saiskua ko nelosen. Mut se itse patsas asja.

Kuolon teitä kuljemme, missä vaellamme.

Tie kaikki viepi kuolemaan.

Me tomu oomme, tuhka vaan.

Kaikki läsnäolijat yhtyivät virteen, mutta tunne, oli pelokkaan tuskallinen.

Virren raskas sävel vieri yli maiseman ja vähitellen ikäänkuin yhtyi ja hävisi sateenjärjkeisen nurmen tuoksuun.

Näin järkyttävällä tavalla loppui ja sammui Rummin suku Petäjäjärvellä.

Siinähä ol puhuttu jo ainaki pari vuuve aikaan, mut ei se oikein hapruast lähtent liikkiel enneko siätiö valtuuskunta viime talven tek päätökse, jot patsas hankitua ja pystytettiin Lempäälää, ja anto samala hallituksel urakaks panna asja kulkemua. Enneko hallitus kerkeis mittiä tekemiä, ni asja ol jo lähtent alul ko Ollikaise Santer ja Kallose Ale paniiit pohjarahaks, kumpanekki, sievose summan ja kohtsiltiä Kivnieme nuorisoseura pan vauhtii lissii, tehnessä 60 v juhlissua lahjoitukse patsasrahastuo. Niinikkeniä alko rahhua tulla sammua läijjiä aika vurtist, lahjoittajin ollit, SOK, OKO, Valio, Kesko, Tuotanto, Siren, Karjalan Liitto ja Sakkola juhlatomikunta, mihi kuuluit Haparaisii ja Ylä-Suvanno nuorisoseurat ja Lempäälä Karjala-seura. Tälläne oli tiä rahapuol, vaik aluks ei olt meinink kerättäkkiä rahhua, ni eihä sil mahtant mittiä ko sitä alko tulemaa. Siätiö rahoitti loput. Täl välil ol tiijusteltu muita asjoi. Patsua paikka luvattii Mainiemepihast. Jos kuka ei tiije, jot mikä se Mainiem on, ni se on osuuskassan ja Lempäälän kunnan yhteine rakennusyhtymä. Paikka ei kylläkiä täyvelisest vastant alkuperäsi riitinklöi, sitä ol meinattu sellasie paikkua, mikä ois olt enemmän luonno keskel, mut koi sellaista mistiä keskeiselt kohalt löytynt, ni tähä se sit tul. Eikä tiä paikka näiperästäppäi katsot-sottun, mikkiä huono paikka uokua. Pursijaise Onni tek jo naihe aikoi monta taikinua, ens savest ja sit kipsist. Kahe luonnokse jälkie urakka ko ei olt ko parj vanhua valokuuvvua, nekki sivustappäi

otettui, mut tuski kukkua muu ois näikiä hyväst onnistunt. Olssonin kivveistämö tek kaikkes kiiries patsua jalustatyöt, eikä siin olt mittiä moittimise sijua. Samate ol monet muut asjat täs vaihies pantava kuntuo, jot paljastustilaisuusves kaikk ois kunnos. Nytko patsas on paikoillua ja kaik siihe liittyvät asjat kunnos, ni nyt on aika patsastoimikunna ja siätiö puolest sanua suuret kiitokset kaikil lahjoittajil, Mainieme johtokunnal ja kaikil niil kutka nii utalast olliit mukaan patsashankikes, kuka sit milläki taval. — Paljo kiitoksi!

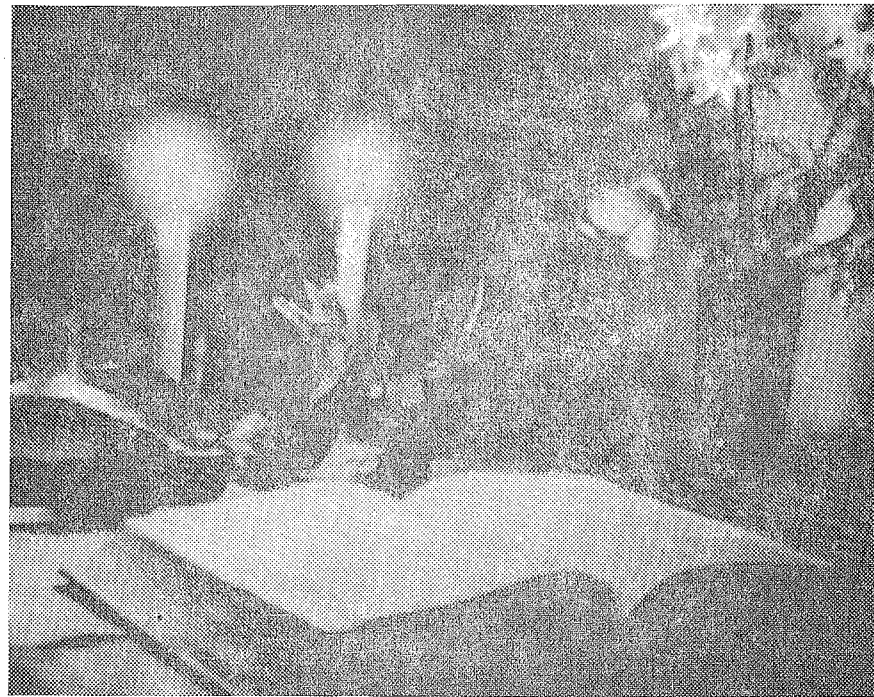
Oha sitä kyl arvostelt perästäpäiki, patsasta sekä paikkua ja koko sen hommuamista, mut eikhä kuitkii usjemma meijä mielest tälläne muistomerkki kuleta sakkolaista viestii tulevilki ajoil, paremmi ko mikkiä muu. Minister Luukkaki sano, jot se ol sakkolalaisilt oikija kotiseuvu ja karjalaise kulttuur-taho ilmaus. Tiän hiä sano juhlii väl ajal järjestetys tilaisuusves pitämässä puhies, mitä sanomalehtmiehet ei sanoniet suanehiese mistiä tietä, niiko viime numerost käi selvil.

Nyt ko näin perästäppäiki käyp siel patsua luon, ni kyl siin on ain melkei pakko »Souvella nykyvesiltä, ajan mennehe meril» niiko patsaa jalustas Aava omil sanoil sanotua.

Ko näihe asjoi oikeistua kuuluut viel ne juhlii riäppäjäishetki Haparaisii seuralol ni pitänyö vähä mainita niistäki, koijuo ennempiä olt niist lehe palstoil puhetta. Siel ol aika suur sakki juhliin hommis olleita, mut varsinaine kunnijavieras oli Pursijaise Onni. Hänel ko ei olt tilaisuutta tulla tekemiäse patsua paljastusta katsomua, ni nyt hänet kutsutti. Ja kylhä Onni aika utalast ottiki ossaa näihi jälk juhlii, mis ol monellaista ohjelmua, kohvijuomisest puhumattakua. Mu-

kavatha niä tällaiast tilaisuusvet ovatki, eikä ne tie meijä keskinäisii välilöi ainakaa entistä höpli-jämmäks.

Kylhä työ nyt varmast sanotta, jot eik häntä tällaiast asjua yhtii lyhvemmästä ois suant selittiä. Vis-siihä miu pittiä teil sekki virkkua, jot olha täs kyl toineki asja samal. Se ol niät silviisii, jot vähä näpi-jälaisest työ sakkolalaist olitta laittaniet näitä kirjoituksii tätä lehtii varte, ja ko tähä kohtaa ois jänt iha valkija läikkä, ni Santer sano, jot eihä se nyt oikei passua, jot joulunumeroo jäp tyhjii paikkoi. Sitko hiä viel kehu minnuu kui mahottoma hyvä mie uo kirjoittammua, ni pithä miun luvata, jot uo huoletta, ei jä tyhjii ja meinasiha mie viel sitäki, jot täs suap samal jouluterveistki mänemiä ilma satasta, niihä se on ko pientä tienestii. Mut vissiihä työ jokahine muistatta seuruavii numeroloihe laittua nii paljo kirjoituksii, jottei miun tarvitse tätä tavaks ottua. Hyvviiä jouluu ja onnellista uutta vuotta!

- kun jouluku on . .

Elämään

Äidin rinnoilta,
kynnyksen yli,
pääskyn pesän ohi
tuulen huulille.

Nuolena
haluan kiittää.

Elämä —
sytytä
innostaa
itketä
viihdytä.

Anna
Viuhuen kaarlat
ja kiittää.

Hukuta
Pilvien huntuun.

Haluan vain:
nähdä
Otavan otsarivan
ja putoavan tähden.

Ja tuntea
kätesi kosketuksen,
ja juoda
maljan kanssasi.

Topi Aava

Rajapyykkejä

EMÄNTÄ ANNI SUOKAS
90-VUOTIAS

90 vuotta täytti 20. 11. emäntä Anni Suokas, o.s. Karvanen, Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä talonpoikaiskodin tyttärenä. Solmittuaan avioliiton maanviljelijä Martti Suokkaan kanssa hänen kotipaikakseen tuli saman pitäjän Kiviniemi, jossa Suokkaan sukutalo sijaitsi. Elämäntyönsä Anni Suokas on suorittanut kannakselaisen suurperheen emäntänä talossa, jonka ruokakuntaan kolme veljestä perheeseen kuului. Mieheensä varhaisen kuoleman jälkeen hän jäi kolmen lapsensa kanssa perheiden yhteistalouteen. Myöhemmin talo jaettiin ja Anni Suokas joutui huolehtimaan oman tilasuutensa töistä ja uuden kodin rakentamisesta yhdessä lastensa kanssa. Sitkeän uurastuksen lomassa hänellä riitti innostusta kylän yhteisiin valistusrientoihin. Hän on ollut Kiviniemen Marttayhdistyksen jäsenenä sen perustamisesta asti.

Korkeasta iästään huolimatta emäntä Suokas on pirteä, terve ja hyvämuistinen. Hänen muistitietojaan ovat kotiseutututkijat ja murrekeruuta suorittaneet opiskelijat tallettaneet ääninauhalle.

Monet tervehdyskäynnillä jätetyt kukkakimput koristivat Anni Suokkaan kotia hänen merkkipäivänään.

80 vuotta täytti 17. 9. 61 Aliina Sikiö, Hattulassa. Kotoisin Sakkolan Hovinkylästä.

75 vuotta täytti 6. 11. 61 Matti Sipiläinen Pirkkalassa. Kotoisin Sakkolan Viiksanlahdesta. Kun saman nimisiä oli Sakkolassa ja Viiksanlahdessakin useita, niin sanottiin häntä Tienhaaran-Matiksi, erotukseksi muista kaimoistaan.

60 vuotta täytti 20. 11. 61 emäntä Aino Kajorinne, Orivedellä. Kotoisin hän oli Sakkolan Vilakkalasta.

60 vuotta täytti Osuuskassan johtajan rouva Iida Kallonen 30. 11. 61. Lempäälän Kuljussa. Kotoisin Sakkolan Lapinlahdesta, syntymäkylä: Purpua.

50 vuotta täytti 2. 8. 61 Tyyne Sikiö, Hattulassa. Häkin Sakkolan Hovinkylästä kotoisin.

KUOLLEITA:

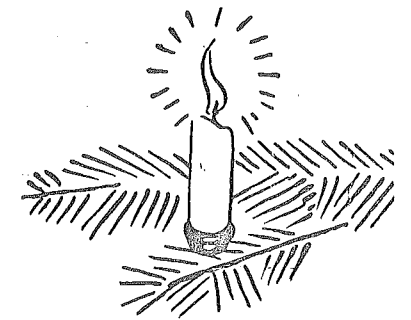
1. 12. 61 kuoli Valkeakosken sairaalassa maanviljelijä Martti Pajari 67 vuoden ikäisenä. Kotoisin hän oli Sakkolan Haparaisista ja asui nyt Lempäälän Moisiossa.

Opintoavustusanomukset

Opintoavustusanomukset on lähetettävä Suvanto-Säätiölle ennen helmikuun loppua 1962. Anomukseen on liitettävä riittävä selvitys siitä, että avustuksen hakijan vanhemmat ovat asuneet Sakkolassa ja siellä hengille kirjoitetut 1939 tahi 1944. Todistus opiskelusta ja vanhempien Kotikylä Sakkolassa on selvitettävä.

Oppikouluissa lukevat ovat vasta VI luokasta alkaen oikeutetut avustuksen saantiin.

Säätiön Hallitus
Puheenj. os. Mantere, Lempäälä.

Joulutervehdyksiä sukulaisilleen ja tuttavalleen lähettävät lehtemme välityksellä seuraavat:

Lempi ja Olli Laamanen perheeseen. Pirkkala.

Ake ja Manu Pitkänen perheeseen. Pirkkala.

Iida ja Matti Niippa perheeseen. Pirkkala.

Maiju ja Eemil Leinonen perheeseen. Pirkkala.

Aino ja Matti Sipiläinen perheeseen. Pirkkala.

Juho ja Väinö Karonen perheeseen. Pirkkala.

Helmi ja Onni Ojala perheeseen. Tursa.

Aapro ja Helena Nalli perheeseen. Tursa.

Helmi ja Johannes Pulakka perheeseen. Tursa.

Rauha ja Toivo Pulakka perheeseen. Tursa.

Iida Paukku perheeseen Lauttakylä, Hannula.

Aliina ja Eevert Haikonen Lauttakylä, Suttala.

Matti ja Armas Makkara Lauttakylä, Suttala.

Armas ja Mikko Repo perh. Lauttakylä, Suttala.

Heikki Repo perheeseen, Imatra, Lohikoski.

Anna ja Yrjö Raaska perheeseen, Mantere, Lempäälä.

Lehtemme asiamiehet:

Ester Pitkänen, Valtakatu 10, as
7. Valkeakoski.

Heikki Suokas, Piippukuja, Lem-
päälä.

Hilkka Honkanen, Haurala, Lem-
päälä.

Viljo Kurikka, Harvia, Vesilahti.
Laina Nuora, Nuora, Tot-
tijärvi.

Albert Nihti, Tursa.
Johannes Pulakka, Tursa.
Juho Kuparinen, Oriniemi.
Iivari Karpanmäki, Heinäsuo
Viiala.

Viljam Lahtinen, Lahdensuuntie
12, Toijala.

Helmi Sipponen, Puistokatu 17.
B 34, Jyväskylä.

Martti Kallonen, Väärinmaja.
Amalia Hartikainen, Pekola, Hä-
meenlinna.

Väinö Viskari, Orivesi as.
Eemil Leinonen, Laitalammi,
Pirkkala.

Aapro Jääskeläinen, Pirkkala.
Helmi Uosukainen, Pinsiö.
Aapro Pitkänen, Huhtamo.
Mikko Repo, Suttila, Lauttakylä.
Vilho Sipiläinen, Viiala 6.

Armas Pullinen, Menonen, Mat-
ku.

Tauno Huuska, Saarijärvi.
Toini Valkonen, Kaakila, Vesi-
lahti.

Väinö Kekki, Rautapää, Kulju
pt.

Yrjö Sikanen, Kanteenmaa.
Yrjö Raaska, Mantere, Lempäälä.
Hirvonen Lempi, 4 linja A 18,
Kallio, Helsinki.

Tilaan Suvannon-Seudun v:ksi 1962

Nimi:

Osoite:

Maksu mk 250:- seuraa ohella

Kuvassa Otto Koppasen nykyinen kotitalo Oriveden Kellosalmella

Kiviniemen Nuorisoseuran kuulumisia

Kiviniemen nuorisoseuran vuosikokouksessa, joka pidettiin Viialassa Iivari Karpanmäellä 24. 9. jäivät seuran toimihenkilöt ennalleen. Esimiehenä Iivari Karpanmäki, varaesimiehenä Viljo Heino, sihteerinä Asta Valkonen ja rahastonhoitajana Toivo Männikkö. Näiden lisäksi kuuluvat johtokuntaan Esteri Pitkänen, Helvi Räikkönen, Helmi Uosukainen, Nestori Nykänen ja Väinö Vuorinen.

Kuluneena vuonna seura täytti 60 vuotta. Vaatimaton juhla tämän johdosta pidettiin maaliskuussa Viialan yhteistalolla.

Vuosikokouksessa päätettiin tehdä retki Orivedelle, seuran ainoan elossaolevan perustajajäsenen Otto Koppasen kotiin. Matkalle lähdettiin 22. 10 neljällä autolla. Matkan varrella pysähdyttiin Oriveden kirkolle, jossa oltiin Jumalanpalveluksessa uudessa kaarikirkossa. Tämän jälkeen vietiin kukkia seuran perustaja- ja kunniajäsenen Emil Juho Koppasen ja Eeva Koppasen haudalle. Sitten jatkettiin

matkaa vielä noin kymmenen kilometriä Oriveden Kellosalmelle. Täällä on Otto Koppasen talo Längelmäveden rantapenkereellä. Paikka on hiukan syrjäinen — kauppaankin on matkaa noin seitsemän kilometriä — mutta sellaiselle luonnonystävälle, kala- ja metsämiehelle kuin Otto Koppasen, lie nee se mieluinen, koska hän on asunut siellä jo yli viisitoista vuotta.

Talon perhe oli jo pihalla toivotamassa vieraita tervetulleiksi, eikä tarvinne sanoa että siellä meitä pidettiin kuin piispaa pappilassa. Tarjoilu oli ylenpalttista, josta kiitoksemme talon naisväelle.

Itse vanha isäntä, Otto Koppasen, on luovuttanut jo talonpidon nuorempiin käsiin, mutta osallistuu vielä töihinkin voimiensa mukaan. Ketteränä ja nuorekkaana hän nytkin liikuski vieraiden joukossa kertoen ja muistellen vanhoja asioita. Rattoisasti kului iltapäivä tarinoiden ja välillä yhteislauluja laulaen. Hämärän alkaessa hiipiä maille heitimme jäähyväiset ystävälliselle isäntävälle ja käänsimme autojen nokat kotia kohti.

Retki onnistui erinomaisesti, ja lähetämme näin jälkeensä kiitoksemme ja terveisemme vieraanvaraiselle talonväelle.

I. Karpanmäki

Pientä tarinaa joulutavoista

Kirj. S. Ollikainen

Karjalan kannaksella on ollut vielä kahdeksannentoista sataluvun lopulla erinäisiä vanhoja perinteitä joulunaaton ja varsinkin Tapaninpäivän vietossa. Kyllähän jouluukkokin tämän sataluvun viimeisillä kymmenlukuilla oli tullut, kansakoulujen kuusijuhlain kautta, tunnetuksi, mutta silti vielä pitää sivukulmilla vietettiin jouluaattoä entisin perintein, tehden taikoja vastaisen taloudellisen onnen jatkuvuuden varmistamiseksi ja uuden paremman tuloksen saavuttamiseksi. Nuori väki ei enää nähin toimiin osallistunut, mutta jotkut ennen 1830 lukua syntyneet vielä.

Nuorilla olivat omat joululeikkinsä, vanhoilta perinteinä kulkenet.

Itse joulupäivä pidettiin silloin niin pyhänä, että ei tehty kuin aivan välttämättömät talousaskareet, jättivätpä jotkut emännät ruoka-astioiden pesunkin joulupäivänä toimittamatta. Kirkossa käytiin jouluaamuna ja iltapäivä lueskeltiin raamattua tahi muuta uskonnollista kirjallisuutta, mutta naapurinkaan ei silloin kyläilemään menty. Virrenveisuu oli yksi paljon käytetyistä jouluillaan ajanvietteistä.

Ne, jotka eivät jostain syystä päässeet joulukirkkoon, lukivat jouluevankeliumin kotona ja epistolankin vielä. Asetelma saattoi olla esim. tällainen: Talon mummo oli jäänyt lastenhoitajaksi kotiin, kun lasten äiti ja isä olivat kirkkomatkalla. Vuoden vanha vauva oli kätkyessä, jota mummo jallaan heilutteli lukiessaan, lasit silmillä, virsikirjaa tahi raamattua, voipa hän vanhuuttaan värisevällä äänellään laulaakin jonkin säkeistön jouluvirrestä. Lapsi alkoi inistä, tahi itkeä jollottaa. Mummo keskeytti lukunsa, tahi laulunsa, kumpi näistä silloin oli käynnissä, pöyhi lap-

sen vuodevaatteita, tutkien oliko tapahtunut tavallista lapsen »vahinkoa» ja hynytteli samalla tuttua säveltä kaiken sen aikaa, kuin tilanetutkimus kesti. Kun tilanne oli olosuhteiden mukaisesti selvitetty, pisti mummo lapsen suuhun rieputöllön, jonka sisälle oli käärimyt suussaan pehmeäksi pureksimaa leivän murenetta, jollain makosella sitä vielä höystettyään. Lapsi alkoi imeksiä töllöä ja nukkui, mummon tuutua heiluttaessa. Mummo pääsi jatkamaan keskeytynyttä hartauden harjoitustaan siihen asti, kunnes painovoimalla käypä seinäkello enteili kirkonmenojen päättämisaikaa. Nyt mummo siirtyi kätkyen luota keittopaikan läheisyyteen, mikä saattoi olla uunin »kammossa» sijaitseva »hahlanokka» tahi jo oikea malmilevyinen hella, sillä kirkkoväelle oli kotimiehen keitettävä tulokahvi valmiiksi. Kirkosta palaavat olivatkin lämmikkeen tarpeessa, sillä sen aikuiset kirkot olivat lämmittämättömiä ja talvipakkasella kylmiä, eikä kotimatalla reessäkään juuri lämmitä saanut, vaikka siinä tavallisesti olivat jalkojen peitteenä paksuvillaiset lammasturkit, mitkä kylläkin edellisenä yönä olivat olleet tuvan ison uunin päällä lämpiämässä.

Kirkkoväki saapui, hytisteli kylmästä uunin seutuvilla ja sitä siivemällä käsiänsä lämmitteli, sillä olihan uuni vielä aattoipaistosten jäljeltä melkoisen lämmin, pinnaltaankin.

Kahvipöydässä kerrattiin saarnan mieleenpainuvimpia kohtia, varsinkin sellaisia, missä rovasti oli oikein innostunut, korottanut ääntänsä ja kätensä liikkeellä vielä sanansa voimaa vahvistanut. Puutettiin ketä tuttuja oli istunut lähipenkeissä tahi ulkona tavattu.

Mummo kuunteli tarkkaavana kirkkouutisia, mutta kysyi vielä: »Sa-tuittaks työ Liis-tättii näkemeä? Eihä heä joul-kirkost uo konsoa pois olt, jos voa kokilloa on.» Mummon kysymykseen vastattiin siten, kuin asia kulloinkin oli, joko oli »Liis-tättii» nähty tahi ei. Siihen saatettiin vielä lisätä: »Simola Toavett ja Marj tulluot meil oamull tahvana-aijuo. Marj sano, jot jos ei uo oikei pakkane, ni tuovat lapsetki mei vauvvoa katso-moa.»

Mummo taas: »Vai sannoit tulevoase! No sehä onki lust, mut siit pitteä panna jo aikasie pimiäjä tuva-uun lämpimeä.»

Näissä merkeissä useinkin kävi keskustelu joulukirkosta palattua.

Tapanin päivän aamuna, vielä joulukuisen pimeän peittäessä tiet ja maisemat, alkoi yhtäältä ja toisaalta, kylän kujilta, kuulua joulukulkusten helinää. Tahvanan-ajajat olivat liikkeellä. Mentiin sukulaisiin, mentiin naapureihin, mutta jalaksella oltiin perhekunnittainkin. Tosin voi jokin yksinäinen jalkaisin kulkijakin tallata naapuriin aamupimeässä. Oli käytävä, vaimolta salaa, ottamassa aamutuimaan tapani-ryyppy naapurin Matilta tai Pekolta.

Päivällä sitten, paremminkin puolenpäivän jälkeen, oli nuoren väen kyläilyn vuoro. Kokoonnuttiin jonkin naapurin tilavaan pirttiin leikkimään numeroleikkiä ja lauleleikkijäkin.

Jouluna tavanmukaisesti lattialle levitetyt olet, (joita muualla Suomessa ja kirjallisuudessaakin nimitetään pahnoksi) olivat siinä vielä tapanina ja nuorten leikkiaikanakin, kunnes olivat vanuneet todella sekaviksi pahnakasoiksi. Sitten ne työnnettiin syrjään, la-

kaistiin lattia ja vietiin koko roska ulos reippaan piirileikin ja mahdollisen tanssin tieltä. Olkien vielä lattialla ollessa leikittiin »suutarin pistämistä», mikä oli tavallaan kuin urheilua, sillä leikki kysyi paitsi taitoa, myöskin voimaa. Välikartun ja kapulan veto oli poikain kesken suosittu. Naapuripitäjässä Räisälässä vedettiin niskanuottaa, mikä Sakkolassa ei ollut joululeikkinä tunnettu. Seli tän tätä leikkiä:

Siinä kaksi leikkijää kävi lattialle kontilleen (ryömilleen) vastakain ja heidän niskainsa taitse pu jotettiin lenkille laitettu vyö tahi nuora sitten leikkijät koettivat käsillään lattiasta työntäen vetää vastustajansa puoleensa. Lattialle oli pantu merkki kumpaisenkin taakse ja kun siihen merkille asti sai toisen vedetyksi perässään oli pelin voittanut. Nykyurheilun moninaisuudessa ei ole vielä tätä urheilumuotoa keksitty ottaa käytäntöön. Voimaa sekin kysyy, sekä todennäköisesti jännittää katsojia, kun kaksi miestä kontillaan pyristelee edestakaisin.

Eikö jouluna lainkaan ollut jouluukuusta, mietiskelee lukija? Kirjoituksen alussa mainittiin kansakoulujen joulujuhlien joulu-ukosta ja siinä oli unohtunut kuusi. Samaa aikaan ilmestyi kuusi myös talonpojan jouluun, vaikka ei heti jokaiseen taloon ja tämä taitekohta oli siinä 1880—1890 luvulla. Tässä edellä onkin kerrottu joulun vietosta näitä kymmenlukuja aikaisemmalta ajalta.

Vähemmän kauniita joululeikkejä tuolla vanhalla ajalla olivat ns. paistin syönti ja vihintäleikki. Paistin syönti oli kovilla, oljista punotuilla, »pätkäksi» sanotuilla piiskoilla, arvalla paistiksi määrätyn hutkimista, josta saattoi syntyä mustelmia kasvoihin ja muuanteihin.

Vihintäleikkiin kuului luonnostaan sulhanen ja morsian, sekä

Superfosfaattia muurauksessa

Olin rakentanut saamani asutustilan muuten asuttavaan kuntoon, mutta kuivaamo oli vielä ilman uunia. Odottelin muuraria, jonka oli määrä tulla jo viikkoja sitten. Viljoja oli puitu, joten kuivaamoa olisi jo kipeästi tarvittu, mutta muuraria ei vaan kuulunut.

Naapurinani asui vanha mökin mies, joka kävi tilapäistöissä maatilallani. Eräänä aamuna, ukon tultua töihin, sanoin: »Aletaan tehdä saviruukkia, sillä nyt alkaa muuraus.» »Joko muurari viimeinkin tulee?» kysyi ukko. »Kyllä muurari siksi joutuu, kun saadaan ruukki valmiiksi,» selitin.

Ukon sekoittaessa ruukkia laitoin ylleni asusteita, joista ei ollut väliä, vaikka liikaantuisivat ruukista ja sanoin: »Muuraus aletaan, laita

lisäksi vihkiä, ja lukkari ja järjestysmies. Kun vihittäviä ei vapaaehtoisesti ilmestynyt, määrättiin nekin arvalla tahi erinäisellä numerojärjestelmällä, jota toimitsi ja mielivaltaisesti käytti. Lukkarilla ja järjestysmiehellä olivat kädessään samanlaiset »pätkät», kuin paistin syönnissäkin käytettiin.

Vihkiä teki kysymyksiä vuoroin sulhaselle ja morsiamelle ja näiden oli vastattava. Vastaamatta jättäminen, tahi vihkiän mielestä väärä vastaus edellytti vastaajan hutkimista, minkä lukkari ja järjestysmies toimittivat. Kysymysarja ja useinkin melkoisen pitkä ja kysymykset sellaisia, että niitä ei siedä laittaa painoasuun, vaikka nykykirjallisuudessa esiintyykin sanoja, mitä vaan. Haastattelin erästä vanhaa miestä v:nä 1908 ja merkitsin muistiin noita vihintäleikin »lukuja», mutta saavat ne puolestani ijäiseen unhoon jäädä.

Joulu tulee, nykypolven joulu, Tuokoon se oikean joulutunnelman ja yhtäoikean jouluilon Suomen koteihin.

ruukkia pienempään lootaan.» »Onko muurari jo saapunut?» kysyi äijä taas.

»On!» vastasin. »Muurari olen nyt minä.» Ukko silmäili minua ja asusteitani arvostelevasti ja sanoi: »Eiköhän sentään vartuta vielä sitä muuraria.» »Nyt ei vartuta enään, vaan aletaan työ», sanoin ja aloin kävellä kuivaamolle. Kohta ukko-kin toi kottikärrillä ruukia sinne ja työ alettiin.

Päästyäni muurauksessa vesikaton rajaan, sanoin tälle apulaiselle: »Hae navetan eteiskatoksesta kalkkia sekoitettavaksi muurauslaastiin, että siitä tulee pitävämpi ulkoilman vaikutusta vastaan.» Ukko toi ja sekoitti tuomansa jauheen laastiin. Aloittaessani muurata katonpäällistä savupiipun osaa ihmetelin, miksi laasti (ruukki) on edelleen kovin vetistä vaikka siihen oli melkoisesti kalkkia sekoitettu. Lisäsin laastiin sementtiä, jota olin pieniä erii käyttänyt pitkin matkaa ja muurasin piipun valmiiksi. Alhaalla olevassa laastiloodassa oli vielä tätä uutta ruukia melkoisesti, joten päätin rapata uunin kaksi ulkosivua. Kun löin laastia uunin seinään, niin se rapisi heti maahan tarttumatta kiinni tiileihin. Yritin monta kertaa ja aina oli sama tulos. Kysyin ukolta; »Millaisesta säkistä sinä sitä kalkkia otit?» »Se oli joteskin täyteläinen säkki, mutta suu oli avattu» selitti hän. »Superfosfaattia sinä sitten toit,» sanoin. Ukko hölmistyi ja katsella pöllötteli pitkänäikaa tylsänä eteen, mutta sitten meni käsi tukkaan ja alkoi erinäinen kirosojen laulu. Minulta puolestani pääsi niin makea naurun puuska, että ukko-kin lopulta siihen yhtyi.

Savupiipusta tuli luja, vaikka se superfosfaatilla muurattiin, joten tässä kenties tuli sattumalta keksittyä uusi muurausaine.

Valkopää

JOS OLIS MEILLÄ

Otamme tähän nuorisoseurojen »nuoruusvuosilta» näytteen Sakkolan Kiviniemen nuorisoseuran kirkonkylään tekemässä retkijuhlissa esitetystä ohjelmasta. Ohjelmassa oli tietenkin muutakin, oli lausuntaa, puheita ja sitten tavallisesti kerrottiin satuja, tahi laulettiin »kotitekoisia» kupletteja.

Tässä alempana olevan kupletin on kirjoittanut kotonaan ja esittänyt yllämainitussa retkijuhlissa talollisenpoika Eemil J. Koppanen v:nä 1915. Myöhemmin tämän esittäjä toimi kauppiasena, pankinjohtajana ja oli mukana monissa kunnallisissa ja yhteiskunnallisissa toiminnoissa.

JOS OLIS MEILLÄ

Jos olis meillä, niinkun on teillä kirkko keskel kylässä, ei huolis noussa mei jouluaamun tuntii enne yllää.

Jos olis meillä, niinkun on teillä kirkon vieressä koulu, oishan mejän nuorisolla parempaakin touhuu.

Jos olis meillä, niinkun on teillä pienoinen leipuriliike, ei olis mejän emännillä lauantain' niin kiire.

Jos olis meillä, niinkun on teillä automobiili tiellä, saataisha myöki sakijampaa maantien pöllöy niellä.

Jos olis meillä, niinkun on teillä pappila mäenpäällä, ei mejän asjat tänne antais paremmalkaa säällä.

Jos olis meillä, niinkun on teillä lukkari Patamäällä, ei minun huolisi tänä iltan laulaa lavalla täällä.

Jos olis meillä, niinkun on teillä saarnataitonen Jurkka joutaisitha nää mejän papit romuläijää nurkkaa.

Jos olis meillä, niinkun on teillä pappi pappilassa, ei mejän huolisi täällä käyvä lapsia kastamassa.

Jos olis meillä, niinkun on teillä oikea osuuskauppa, ei mejän huolisi rahoja viedä yksityisen lauhkaa.

Jos olis meillä, niinkun on teillä apteekki sillan päässä, ei mejän miehet kävelisi pulituuri-pullot kälässä.

Jos olis meillä, niinkun on teillä tohtori toisella puolla, ei mejän tarvitsis sairastaa ja tuskinpa huolisi kuolla.

Jos olis meillä, niinkun on teillä myllyt jauhamassa, oishan meilläkin pitkät puut viell' metsässä kasvamassa.

Minä se olen se laulajapoika ja pyrin lukkariksi, Vuoksen uuteen seurakuntaan kanttoriurkuriksi.

Nyt minä lauluni lopetan ja kauan tätä kesti. Nyt minä jään jo oottamaan sitä Vuoksen lukkarin pestii.

Selitykseksi J. Koppasen kupletin eri kohtiin mainittakoon seuraavaa: Kirkonkylässä oli tuolloin 1915 Käpin leipuriliike, jossa paistettiin 5 kopekan pullia.

Pastori Vikmanilla oli auto ja lienee se ollut ainoa Sakkolassa silloin.

Saarnataitonen Jurkka oli Yrjö Pitkänen. Hän piti yleensä puheita Sakkolan—Petäjäjärven yhteisen nuorisoseuran juhlissa.

Lauhka, venäläinen nimitys kaupasta, kulki Pietarissa kävijäin mukana pitäjäämme ja sitäpaitsi täällä toimi vielä silloin kaksi venäläistä kauppiasta: Aleksandrof Kiviniemessä ja Matvejeff Kirkonkylässä.

Toimitus

Harrastelija ja metsästäjä

Tämän kirjoittajallakin oli kerran itu metsästysharrastukseen. Ostin haulikon ja sorsanammunnan alkaessa menin oikeiden metsästäjien mukana sorsalammille, selaiselle metsälammille, eikä kaupungin puistoon.

Sain nimiini yhden sorsankin ensi-esiintymisellä.

Seuraavana kesänä tuli naapurinani asuva metsästäjä kerran luokseni ja sanoi: »Lähdetäänpä tuonne joelle, sillä siellä joskus lentelee sorsia joen yllä». Menimme ja kohta, kun olimme päässeet myllyn sulun yläpuolelle, lensikin korkealla päämme päällä sorsa.

Suvannon-S

ilmestyy v. 1960 6 l.
dessa ja maksaa 250
kerta. Ilmoitusmaksu
suuremmista ilmoituk-
nus.

Toimituksen osoite:

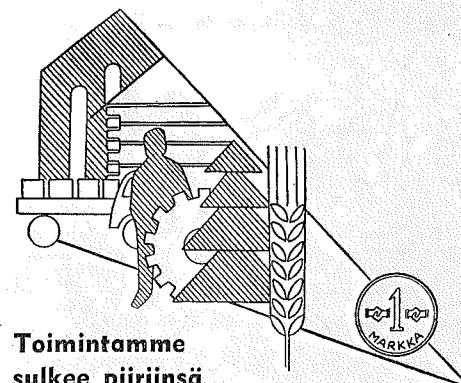
Kulju 16.
Palomäki
Puh. Kulju 20

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Olli-
kainen. Toimit.sihtööri Eero Nas-
kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raas-
ka, Ester Pitkänen, Viktor Ryyp-
pö ja Helmi Uosukainen.

Karvonen Arvi
Maisteri
E. Leinonkatu 6.
C 41.
Helsinki.

Toimintamme
sulkee piiriinsä
kaikki elämänalet.

Tampereen Seudun Osuuskassa

Ammuin mutta en osunut. Kaveri
sanoi:» Annappas minulle se hau-
likkosi, siinä kun toinen piippu lyö
hauit suppeasti ylös, niin kyllä sil-
lä saa korkeallakin lentävän lin-
nun!» Jos osuu:» sanoin.

Naapuri sai haulikkoni ja sa-
malla lensikin sorsa melkoisen
korkealla. Pamaus ja sorsa putosi.
Hän tuntui olevan mestari ampuja.
Menimme lähijärvelle ja kahlasim-
me rantakaislikossa. Naapurilla oli
nyt oma haulikkonsa taas kädes-
sään. Kaksi sorsaa nousi äkkiä
heinikosta lentoon. Enhän minä en-
nättänyt ampuja. Naapuri raksautti
kahdesti, mutta molemmilla ker-
roilla pyssy linkkasi, eikä syttynyt.
Kahlattiin edelleen ja taas nousi
kaksi sorsaa lentoon ja jälleen
linkkasi naapurin haulikko. Sil-
loin naapuri päästi yhden ärräisen
sanon ja heitti haulikkonsa sorsien
perään.

Onneksi se ei mennyt sen syvem-
mälle, että hän kaulaansa asti kah-
lattuun sai pyssyn ongituksi ylös.
Kun minusta ei ollut ampujaksi,
annoin haulikkoni naapurille ja
saimmekin vielä muutaman sorsan.
Siihen kuitenkin loppui minun met-
sästysharrastukseni ja myin hauli-
konkin kohta pois.

Nix.

MAASEUTUVÄKI.

Viisi palvelusvalmista konttoriamme: Lempää-
lässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säu-
jässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaes-
sanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa
tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kai-
kissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

SAKKOLALAISET

HOIDAMME EDULLISESTI KAIKKI SÄHKÖASIANNE

- SÄHKÖASENNUKSET
- TELEVISIOT, RADIOT
- PUMPUT, MOOTTORIT, LYPSEKONEET
- PESUKONEET, PÖLYNIMURIT, JÄÄKAAPIT
- KAIKENLAISET SÄHKÖLAITTEET

Kysäiskääpä

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VESILAHTI
Puh. Koski 41

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810